

SÍLA PEER PODPORY

Jak efektivně a profesionálně pomoci lidem s problémy v oblasti duševního zdraví? Jakožto profesionálové v sektoru duševního zdraví a sociální práce si tuto otázku klademe často. Mnohdy si lámeme hlavu nad tím, jaké odborníky bychom měli přizvat do týmu, abychom byli schopni maximálně podpořit nemocné či závislé lidi. Řešením tohoto problému by mohla být **změna perspektivy**, tedy inkluze modelu peer-to-peer do terapeutických programů.

Z předchozích analýz provedených v rámci mezinárodního projektu HelpEx vyplývá, že by klíčem mohlo být vyvolání pocitu sounáležitosti a motivace ke změně za pomoci navázání vztahů s lidmi, se kterými sdílíme společnou minulost. U těchto lidí totiž nalezneme odlišný typ odborné kvalifikace, a sice **kvalifikaci vycházející ze zkušeností**.

„V průběhu tohoto projektu jsem se toho mnoho naučila, neboť jsem měla příležitost se seznámit s různými lidmi pocházejících z různých zemí, mnohdy s různými představami, ale se stejnými cíli. Mohla jsem s nimi prodiskutovat, jak fungují a jaký vliv mají různá prostředí, a poučit se z toho. Účastníci pocházeli ze dvou odlišných prostředí – byli tam jak peerové, tak vystudovaní profesionálové. Pro mě jakožto peera bylo velice přínosné probrat druh mé práce s lidmi, kteří mají jiné pracovní zkušenosti. Celkový výstup projektu slibuje skvělé výsledky, neboť se na něm myšlenkově podílí lidé s odlišnými zkušenostmi.“

Reference paní Christine Sacco, která je peerem v projektu Charity Malta

INTERAKCE MEZI PEERY A KLIENTY

Vztah mezi peerem a klientem je naprosto odlišný od vztahu mezi profesionálem a pacientem, kde profesionálem se rozumí „odborník“, který klientovi/pacientovi „doporučuje“ to, co je pro něj prospěšné. Peer podpora je založená na reciprocitě a společném procesu objevování, při kterém si lidé pomáhají a podporují se, přičemž zůstávají rovnocennými partnery, sdílejí své osobní příběhy, učí a rozvíjí se společně. Tento jedinečný vztah umožní oběma stranám najít sama sebe, nalézt životní smysl a rozvinout svůj vlastní potenciál.

Práce s lidmi trpícími duševní poruchou nebo se závislými vycházející z modelu peer-to-peer může zredukovat pocity zavržení, stigmatizace či odmítání společností. Tento model může být také nápomocný při komunikaci vzhledem k častým kognitivním a sociálním znevýhodněním mezi pacienty nebo vzhledem k jejich zvýšené labilitě, rozpakům a nepříjemným pocitům, společenské izolaci či strachu z kritiky okolí způsobeného duševní poruchou. Vyhledání podpory a vytvoření sociálních vazeb je tudíž důležitým faktorem, který musí být zohledněn při léčbě pacientů s duševní poruchou, stejně tak jako může být k úspěšné léčbě a duševní pohodě stěžejní i správná volba druhu terapie.

Právě díky metodě peer-to-peer dokáží lidé s vážnými duševními chorobami sdílet své životní zkušenosti a otevřeně promluvit o své nemoci, přičemž „peerové“ s nimi mohou sdílet pozitivní příběhy o úspěšné léčbě a nabídnout jim podporu i při boji se stigmatizací a vyvrátit mýty a mylné představy o životě s duševním onemocněním.

VÝZVY SPOJENÉ SE ZAVEDENÍM MODELU PEER-TO-PEER V RŮZNÝCH ORGANIZACÍCH

Zavedení modelu peer-to-peer může představovat spoustu organizačních, vzdělávacích, finančních nebo obsahových výzev. Dle zkušeností nabytých během interního školení provedeného naším francouzským partnerem (CEID-Addictions) vyvolává tento proces pochybnosti a otázky týkající se hlavně vztahu mezi profesionály a „peery“: „Jak máme přistupovat k obavám některých profesionálů ohledně přijetí nových kolegů (ex-pacientů) do týmu?“, „Měli bychom se k nim chovat laskavěji nebo bychom se k nim měli stavět tak jako k ostatním kolegům?“, „Jaká průprava by měla být peerům poskytnuta?“, „Jaké jsou strategie při přípravě na spolupráci profesionálů a peerů?“, „Jak odpovědět peerům, kteří sice chtějí plně spolupracovat, ale ještě nejsou připraveni či schopni se zapojit do vzdělávacího procesu na univerzitní úrovni?“. **HelpEx**, projekt založený na výměně zkušeností a znalostí mezi organizacemi působícími v sektoru duševního zdraví, může být také považován jako model spolupráce mezi peery. Tento projekt nám umožní analyzovat výše zmíněné otázky a zohlednit různé perspektivy. Zároveň nám pomůže si uvědomit složitost procesu realizace všech možných řešení, která byla navržena partnery projektu v jednotlivých organizacích.

„Hlavním cílem a výzvou projektu HelpEx je pro nás rozvoj přístupu peer podpory v rámci naší organizace, stejně jako přijetí tohoto přístupu ‚profesionálními‘ týmy,“ zdůraznil **Dr. Delile, generální manažer z CEID-Addictions.**

